



**KRAJSKÝ ÚŘAD**  
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ  
Odbor sociálních věcí  
28. října 117, 702 18 Ostrava



Váš dopis zn.:

Všem obcím v Moravskoslezském kraji

Ze dne:

Čj.: MSK 30784/2021  
Sp. zn.: SOC/4788/2021/Schn  
054.1 V5 N

Vyřizuje: Mgr. Adéla Petruš

Telefon: 595 622 426

Fax: 595 622 126

E-mail: posta@msk.cz

Datum: 2021-03-05

## **Předání informací k výkonu veřejného opatrovnictví dle § 149b odst. 3 zákona o obcích a doporučení veřejného ochránce práv k očkování klientů s podpůrným opatřením a se sníženou schopností rozhodování**

Vážení,

v příloze tohoto dopisu Vám zdejší krajský úřad předává, v souladu s přiloženou žádostí Veřejné ochránkyně práv (dále jen „VOP“), kterou oslovila zdejší krajský úřad, dokument „Doporučení k očkování klientů s podpůrným opatřením a klientů se sníženou schopností rozhodování“ k využití při výkonu veřejného opatrovnictví (rovněž přiložen k tomuto dopisu) při zajišťování očkování opatrovanců proti onemocnění COVID19.

Dokument se zabývá různými způsoby zastupování, podpory a nápomoci při rozhodování osob, které v tomto vyžadují podporu a ochranu. Byl vytvořen pro potřeby poskytovatelů sociálních služeb, veřejných opatrovníků a osob blízkých v souvislosti s informovaným souhlasem u občanů se sníženou schopností rozhodování a potřebou podpůrných opatření. **Text může být tedy užitečný pro poradenství fyzickým opatrovníkům nebo osobám blízkým těchto občanů.**

S ohledem na skutečnost, že tento dokument byl vytvořen pro širokou skupinu fyzických (osoby blízké) i právnických osob (poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb), a některé informace dotýkající se výkonu veřejného opatrovnictví by mohly být přehlednější, **považuje zdejší krajský úřad za vhodné upozornit na zásadní části textu a vyplývající skutečnosti pro účely výkonu veřejného opatrovnictví** v rámci výkonu státní správy obcí (přenesené působnosti).

**V textu doporučení VOP se mimo jiné uvádí:**

***„Pokud je klient zletilý a není omezen ve svéprávnosti v oblasti zdravotních služeb, rozhodnutí, zda očkování podstoupí, je zcela na něm. Je pravděpodobné, že mnoho klientů ústavních zařízení bude omezeno ve svéprávnosti v oblasti poskytování zdravotních služeb. I když některé zdravotní služby mohou spadat do oblasti „běžných záležitostí každodenního života“ (například preventivní prohlídky), máme za to, že očkování takovou běžnou záležitostí není. Zpravidla by měl tedy v této oblasti za klienty rozhodovat opatrovník.“***

**Z toho textu doporučení tak vyplývá, že lze v praxi dle VOP uvažovat o třech situacích, kdy je potřeba souhlasu opatrovníka** (v našem případě obce) ustanoveného rozhodnutím soudu, a to je-li osoba:

1. omezená ve svéprávnosti výslovně ve vztahu ke zdravotním službám (mimo třeba i další oblasti)
2. není omezená ve svéprávnosti, ale má ustanoveného opatrovníka jen pro účel zdravotních služeb (to jsou právě ty situace, že dosud osoba opatrovníka neměla, nebyla schopna s ohledem na zdravotní stav souhlas dát, nebyla však omezena ve svéprávnosti a soud ustanovil opatrovníka pro konkrétní právní jednání ve vztahu k zdravotním službám, tzv. bez omezení svéprávnosti, neboť nebyla možná jiná alternativa dle zákona č. 372/2011 sb.)
3. je omezená ve svéprávnosti až na úroveň běžných záležitostí života a má opatrovníka, ale vzhledem k tomu, že očkování se dle výše uvedeného vyjádření VOP nepovažuje za běžné záležitosti života, tak je taková osoba omezena ve svéprávnosti i ve vztahu ke zdravotním službám a zajištění této péče, pouze tato skutečnost, není výslovně stanovena v rozsudku soudu.

**Pokud se týká udělení informovaného souhlasu opatrovníka**, pak opatrovník dává za opatrovance tzv. informovaný souhlas. Z obsahu doporučení VOP je důležitý právě termín "informovaný" - to znamená, že opatrovník:

a) předtím (než udělí souhlas) musí dostat veškeré informace (mimo jiné jednak od lékaře opatrovance a také od poskytovatele zdravotních služeb provádějících léčbu, zákrok, očkování), včetně informací o možných vedlejších účincích, alternativách apod.,

b) musí mít možnost se doptat na doplňující dotazy,

a to ideálně písemně (např. elektronicky), minimálně telefonicky (jak uvádí doporučení) s tím, že si opatrovník (obecní úřad) provede zápis do spisu (opatrovníckého spisu), popř. je vhodné (alespoň) elektronicky informovat lékaře, že tedy v souladu s jeho doporučením a názorem bude opatrovanci příslušné očkování aplikováno, jak bylo osobně či telefonicky s lékařem konzultováno a jím schváleno,

Poskytnutí informací pacientovi a jeho opatrovníkovi, které jsou důležité a zásadní pro udělení „informovaného“ souhlasu ze strany pacienta i opatrovníka, je zákonnou povinností lékaře.

**V té souvislosti je vhodné zdůraznit i názor Ministerstva spravedlnosti (viz příloha), které se vztahuje k výše uvedenému a říká:**

*„S ohledem na výše uvedené se přikláníme k názoru, že **nepovinné očkování považujeme za běžnou a obvyklou zdravotní službu a obecně proto není zásahem do integrity, k jehož provedení by byl nezbytný souhlas soudu** podle § 101 a 480 odst. 1 písm. c) OZ. Zdůrazňujeme však, že možné následky očkování a jejich závažnost pro zdravotní stav pacienta je vždy nezbytné posuzovat individuálně, zejména s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu a životní situaci konkrétního pacienta. Lze proto doporučit, aby si zástupce pacienta před realizací očkování vyžádal stanovisko ošetřujícího praktického lékaře pacienta a dalších ošetřujících lékařů, u nichž je pacient vzhledem ke svému zdravotnímu stavu pravidelně sledován. Má-li pacient veřejného opatrovníka, lze zároveň doporučit vyžádat si od daných lékařů vyjádření v písemné podobě, popřípadě alespoň učinit záznam o konzultaci do příslušného spisu.“*

Pro správní orgán, tj. veřejného opatrovníka, je tak nezbytné, aby byl schopen komunikaci s lékařem doložit, neboť jde o výkon státní správy a s tím spojené odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že dosud není dostatek

judikatury vyšších soudů, které by se více k této otázce vyjadřovaly a byla by větší jistota ve výkladech v této oblasti, pak **v případě jakýchkoliv pochybností ve vztahu k oprávnění udělení souhlasu k očkování je opatrovník oprávněn se obrátit na soud**, aby rizika posoudil soud a ten dal souhlas ke zdravotnímu úkonu (očkování).

S pozdravem,

Mgr. Eva Hrbáčková  
vedoucí oddělení sociální ochrany

### **Příloha**

Doporučení VOP  
Průvodní dopis VOP  
Sdělení MSp